

Stop slot.

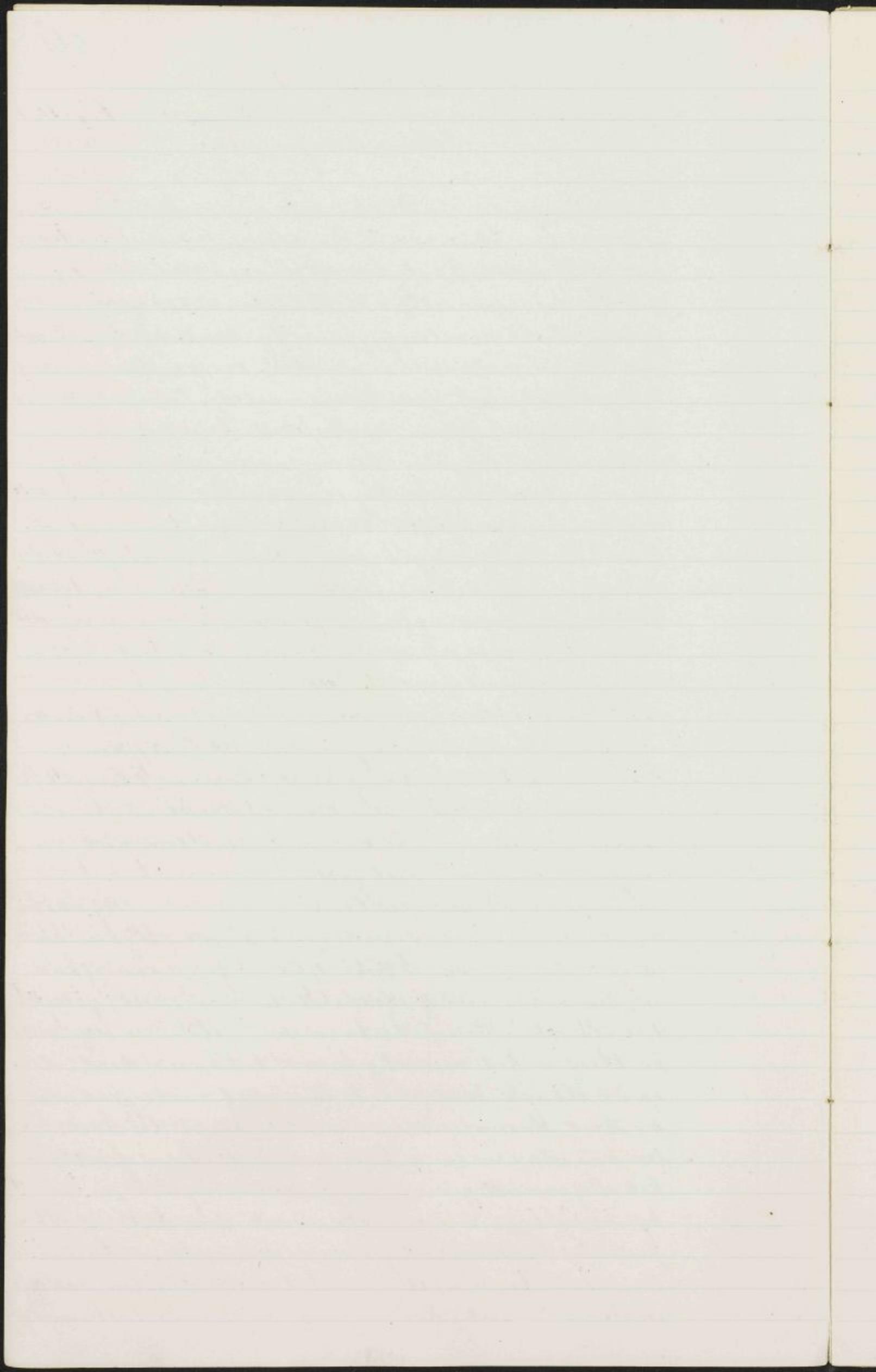
P. G.
Peny

Stofslot,
en de drie Boerderijen van het voormalige Convent
Marienhof.

Burgemeester en Wethouders van de Stad Amersfoort,
met concurrenzie van de Proedschap, orenkomstig
het 29^e artikel van het Reglement voor de Gemeen-
tebesturen, gearresteerd 20 Wintermaand 1805, en in
genoeg authentisatie gegeren bij Koninkl. Besluit
in Parijs, 8 Louwmaand 1810, verkochten op 10
Febr. 1812 in het openbaar, aan den meest biedende,
alde Huizen, Hoven, en Hofsteden, met de bouw- en
vieldanden, heggen, stegen, en wegen, die vroeger
in eigen dom waren bezeten door het Klooster Ma-
rienhof, in De Birket te Soest. Eigenaar werd de
J. Syvers, lmb. Steer Mannitz Dreyer, wonende te Amersfoort, voor
Temp. 1. Sant. de som van ^{op de huizing} f 30. 650,- In dizen koop waren echter niet
begrepen twee perceelen, welke ook eigendom van de
Birktenaars, nl. die, welke op de kaart van J. van
Diepenem omschreven zijn als volgt:
Jacob Jansz. gebuycikt de Landen, geteijckent mette
letter I, groot 16 Morgen, 1 Hondt, 0 Roeden.
Henrick Elbertsz. buycikt K, daerrant Convent $\frac{1}{3}$

compt; dat $\frac{1}{3}$ is groot 2 Morgen, 2 Hondt, 0 Roeden.
Hetwelke oorzaak deze twee perceelen toen niet verkocht werden, is mij niet gebleken.

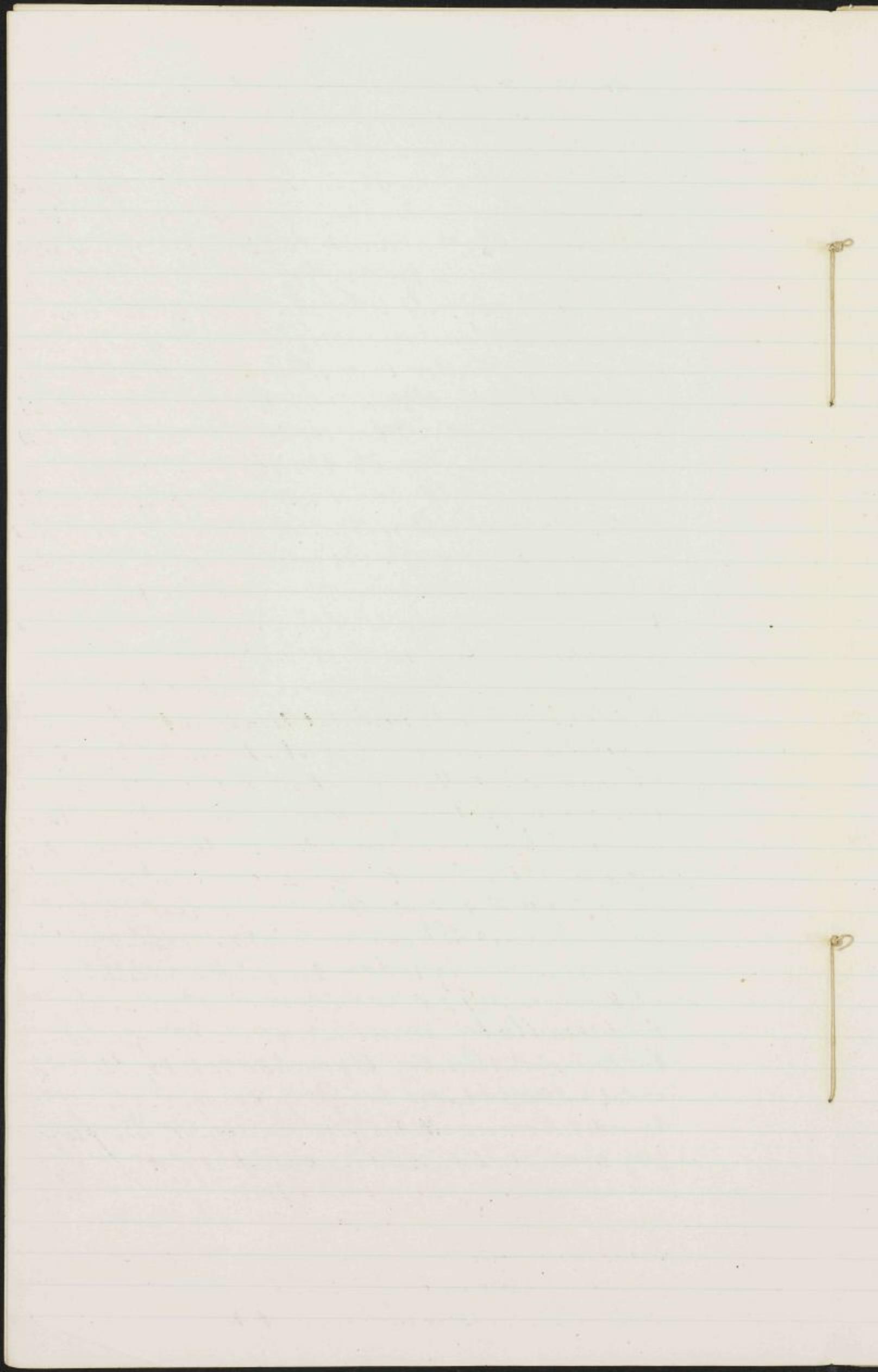
De Steer Dreyer overleed . Hij was bin-
ten gemeenschap van goederen gehuurd, blijvens ha-
lijks contract van 8 Febr. 1765, in tegenwoordigheid
van den Notaris J. G. Methorst, te Amersfoort, geteekend,
met Elberta Maria Barbara van Lilaar, en deze wedu-
we bleef in het rucktgebruik tot haren dood, die
op 23 Maart 1812 plaats had. Het raste goed, dat
de Steer Mannitz Dreyer in De Birket, te Soest, bezet-
ten had, kwam op 1 Maart 1815, te Amersfoort, in
het Logement genaamd de Stads Doelen, in open-
bare veiling, ten overstaan van den Notaris Elbert
Jans van Wisseling, en getuigen, en den Steer Adriaan
Hogereen, Frederichter van het eerste Canton van dit
Provinssiment. Kooper werd de Heer Pieter Braandijk,

houtkooper te Amsterdam. Hij kocht:	
het Eerste erf, genaamd: Brinkhorst, voor	ƒ 9210
" Tweede " " : Het Lange Huis, "	10560
" Derde " "	12470
dus samen	ƒ 32240

dat is alsoo ƒ 6410.- minder dan op 10 Febr. 1810. Waar schijnlijk hebben de tijdsomstandigheden daarop wel invloed gehad. Op 1 Maart 1815 was Napoleon van Elba verlucht, en onmiddelijk vader Keizer van Frankrijk. Men leefde dus in een tijd van grote spanning.

Voor het jaare 1803 was de Heer P. Craandijk reeds in het bezit gekomen, eenen boerenhofstede in de Beneden-Birkt, dus meer naar de zijde van Soest, en slechts door een perceel van de drie groote boerderijen gescheiden. Hij had van het boerenhuis het voorhuis doen afbreken, en in de plaats daarvan een sterig heerenhuis van twee verdiepingen doen bouwen, alsmede afzonderlijk een stal- en koetshuis. De hofstede was, naar ik meen gehoor te hebben, vroeger bewoond geweest door eenen landbouwer die Hofslot heette. Naar hem werd de hofstede ook Hofslot genaamd, (of de boer naar de hofstede?), en dien naam behield ook de Buitplaats. De Heer Craandijk liet den grond voor het huis, voor een rijne bouw als bouwland liggen, in twee stukken voor rogge en boekweit, een rijweg van den straatweg af naar het huis er midden door, en een wandelpad om de beide stukken heen. Ter zijde en achter het huis werd een schoon wandelpark, met paaien rijden aan gelegd, en een ruime ruuktbare moestuin, met schuttingen voor leiboomen, en verhoogde rabatten voor broodbakken. Dat alles werd ingericht naar de plannen, en onder het oogje van den Heer Loosd, beroemd tuinarchitect in die dagen, te Haarlem. (Hij was 17 te Haarlem geboren, en overleed ook aldaar). Hij had ook het Koninklijke Park te Soestdijk aangelegd, alsmede de Buitplaats Nieuwendijk, bij Soestdijk, met die schoone waterpartij, welke nu nog de bewondering wekt van iedere die er voorbij komt.

Loo werd Hofslot, met de drie boerderijen, een schoone bezitting, en bleef eigendom van den Heer Peter Craandijk tot zijn overlijden, op 9 December 1845. Bij de wedelscheiding, op 12 Jan. 1846, werd de Buitenschat, na schatting door daartoe aangestelde deskundigen, toebedeeld aan zijne oudste dochter, Meijuffrouw Hilda Elisabeth Craandijk, voor f15500.- Lij kocht daarby in publieke veiling, op 27 Mei 1846, behalve eenig weide- en hooilande in 't Hoogland, de drie Boerderijen in de Berck, te Soest, met het Mannikenbosch, voor f7000.- Deze koopsom is iets minder dan het dubbele wat de Heer Mauritz Dreyer er op 10 Febr. 1810 voor gaf, en meer dan het dubbele van den prijs waarvoor haar vader, op 4 Maart 1815, dezelfde bezitting kocht.

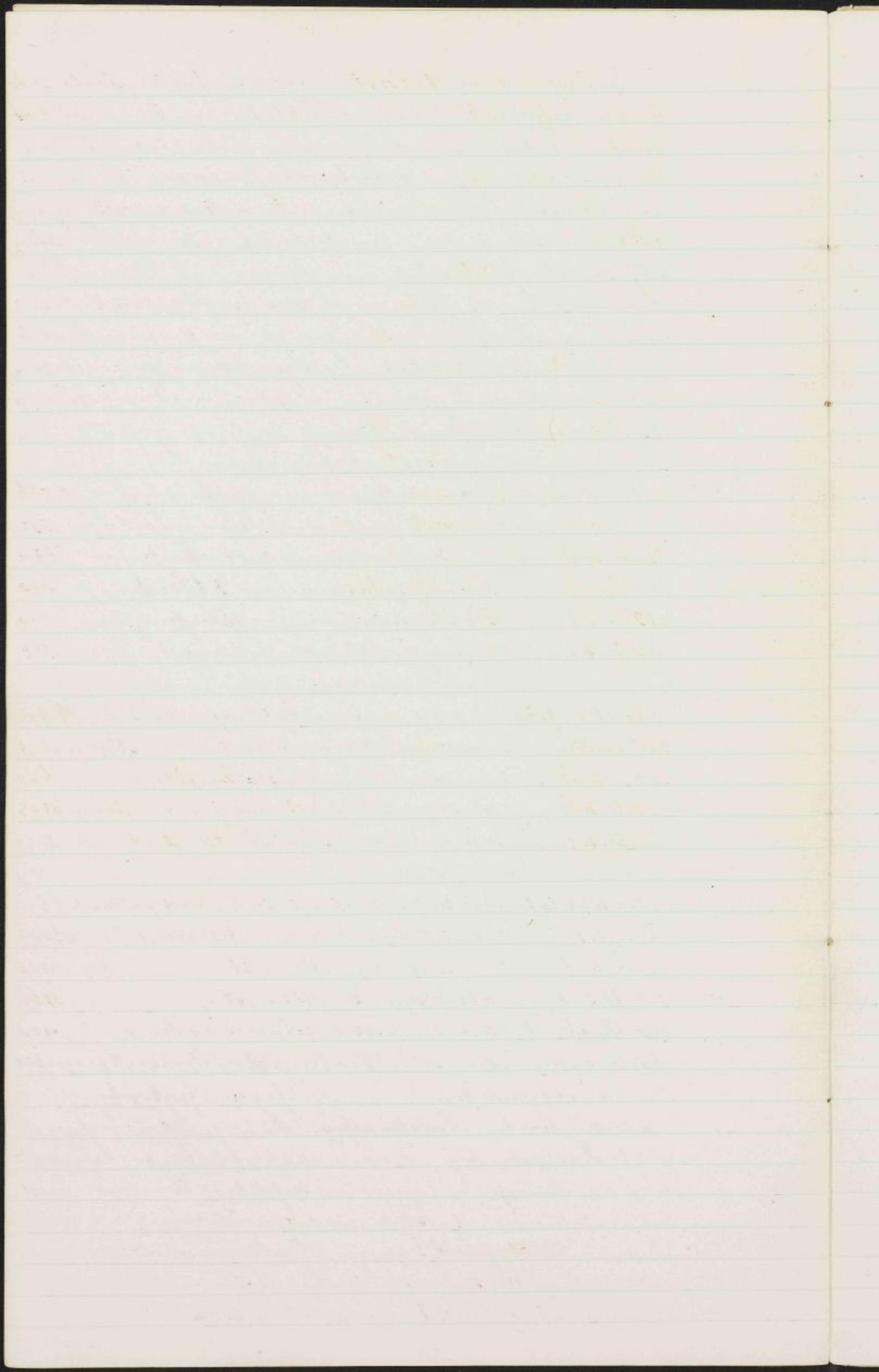
Van 1810 tot 1816 verhuurde de eigenaars de plaat, sen, met het genot van het eikenhout rondom de bomen, landen voor de huurders, doch sedert dienstijd hielden de verhuurders dat hout voor zich. In 1839 werd het in publieke veiling verkocht voor f2792.-

In den jare 1806 waren de Erven niet tiendrijf, maar tusshen 1850 en 1862 werd dat tiendrecht afgekecht, en wel voor de som van f3372,06.- Waarschijnlijk is bij de gelegenheid het Mannikenbosch wel in andere handen overgegaan. Natuurlijk werden nu ook de pachtsommen verhoogt; maar desniettemin boden de pachters uit eigen beweging, ten jare 1874, aan, om de jaarlijkse sche pacht met f200.- te verhoogen; wel een bewijs hoewel zij overtuigd waren, van de voordeelige voorwaarden waarop zij tot nog toe hadden gewoond.

Meijuffrouw A.E. Craandijk overleed 22 juni 1875, en 23 September daaraan volgden de veeren de vastgoederen, tot hare nalatenschap behorende, in het openbaar verkocht, en brachten in massa op f224907.- Kooper van Hofslot werd M. Wolff, te Amersfoort, voor f19700

"	Het eerste Erf, Aart van 't Klooster, te Soest	37900
"	Groot van Hofslot,	31300
"	Derde P. Brantenaar,	33700

Dat is dus de drie Boerderijen, zonder het Mannikenbosch en zonder de Maters, f102900.-, of f32840.- meer dan in 1846, met Mannikenbosch en de Maten.

De kooper van Stofslot heeft die buitenplaats, enkele jaren gebruikt voor zomerverblijf, maar toen is het huis afgebrand, en niet meer opgebouwd; alles is op nieuw voerderij geraakt. De drie voerderijen kramen in handen van dobbriukers, uitgenomen de maten, welke zijn aan andere koopers, die ze voor geld belegging hadden afgemindt, overlieten.

Daar het niet onbelangrijk is, den loop van de klimmerende waarde deze vaste goederen na te gaan, laat ik, in een staatje, het bedrag der pachters over eenige jaren, voor zoover ze mij bekend zijn gevonden, met de namen der pachters, hieronder volgen:

Eerste Erf.

25 Dec. 1004 tot 25 Dec. 1010. Hendrik Staaks van Stalenhoef	ƒ 526
25 Dec. 1010 " 25 Dec. 1016. Isak Hendrik van Stalenhoef, en Huisru.	550
25 Dec. 1016 " 25 Dec. 1049. Wed. Thomas Aartsen Wantenaar	664
22 Febr. 1050 " 22 Febr. 1062. Anthonie van 't Klooster	350
22 Febr. 1062 " 22 Febr. 1074. Anthonie van 't Klooster, en Erron	850
22 Febr. 1074 " 22 Febr. 1086. Anthonie van 't Klooster	1100

Tweede Erf.

25 Dec. 1004 tot 25 Dec. 1010. Thomas, en Aart Thomasen Wantenaar	ƒ 600
25 Dec. 1010 " 25 Dec. 1016. Aart Thomasen Wantenaar, en Huisru.	625
25 Dec. 1016 " 25 Dec. 1049. Willem Aartsen Wantenaar	600
22 Febr. 1062 " 22 Febr. 1074. Willem Aartsen Wantenaar, en Huisru.	1095
22 Febr. 1074 " 22 Febr. 1086. Aart Wantenaar	1295

Derde Erf.

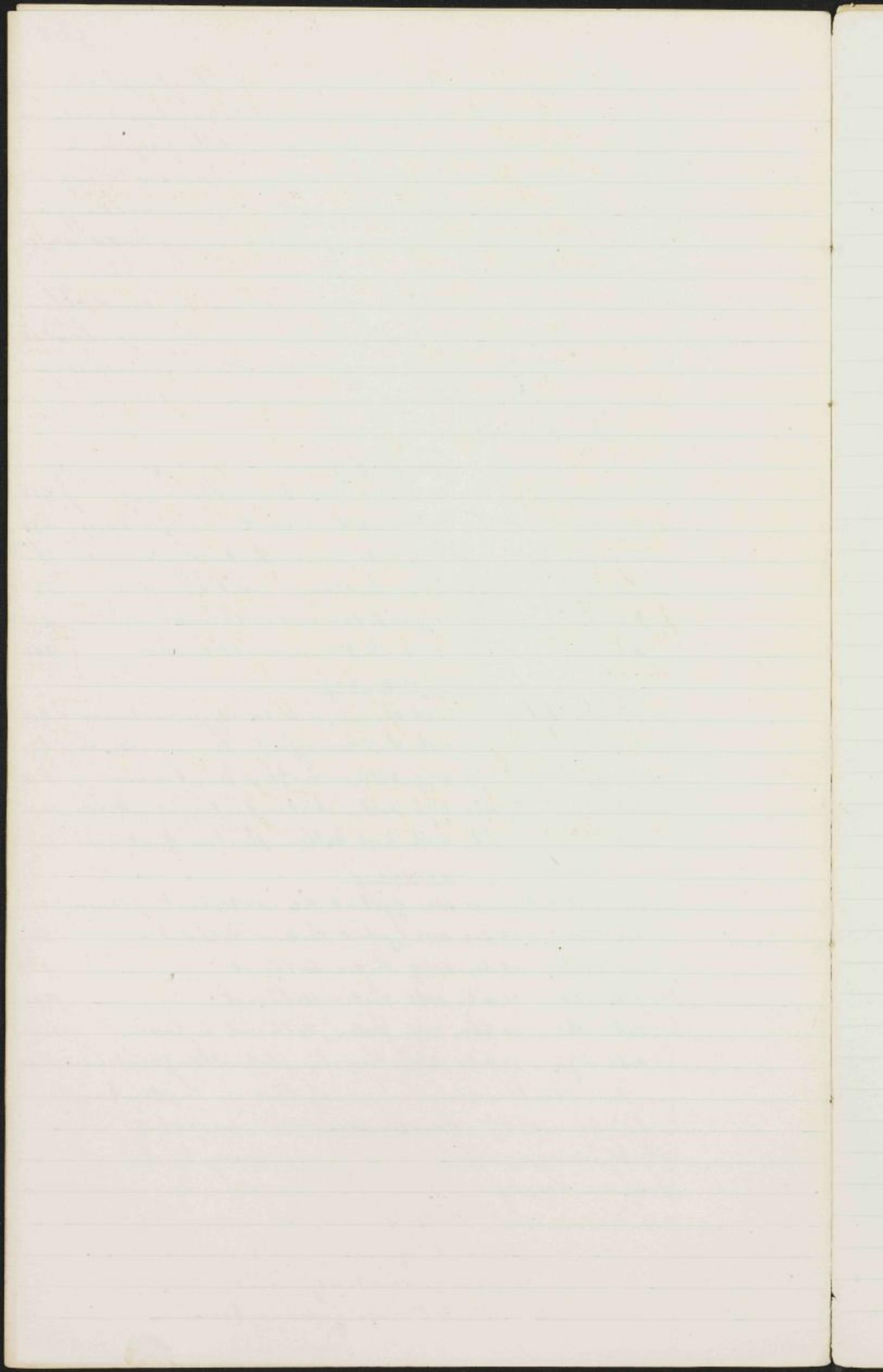
25 Dec. 1006 tot 25 Dec. 1012. Gijsbert Pieterse Stilhorst, en Huisru.	ƒ 532
25 Dec. 1012 " 25 Dec. 1015. Gijsbert Pieterse Stilhorst.	532
25 Dec. 1016 " 25 Dec. 1049. Pieter Stilhorst	720
22 Febr. 1050 " 22 Febr. 1062. Pieter Stilhorst	1100
22 Febr. 1062 " 22 Febr. 1074. Pieter Stilhorst, en Erron	1100
22 Febr. 1074 " 22 Febr. 1086. Cornelis, (later Peter), Wantenaar	1300

In „Eemlandsch Tempel, of Clio op Puntenburg; „Landgastholt," Amsterdam 1003, spreekt de schrijver, als bij een wandeling, van Puntenburg bij Amersfoort uit, door de Poeschjes en langs den Zwarten Berg naar Soest, en verder, over „Stofslot" op de volgende wijze:

„Stofslot! zeer wij, in 't reuschiet,

„Uit Chinesche tentje niet;

„Dat, gedrukt door zware boom,

• Over weiland heen, het stroomen
 „Dan den heldren Eemrloed ziet?
 „Hofslot! gy zyt, allen weegen
 „Als een paradys gelegen:
 „Holland pronkt, aan d' eenenkant,
 „Met een ruime wei vol kooien,
 „Die met zwellende uiers loejen,
 „Daar we, aan d' andren, graan zien groejen,
 „Daar zijn wy in Gelderland."

Dat „Chineeschetentje" was reeds voor Wij verhuisd naar den tuin van den Pastoor, en was toen niets anders dan een riekante koepel, boven den tuinmuur uit langs den straatweg, met een schuifraampje naar die zijde, en aan elke zijde links en rechts; in de achterzijde was de deur. Die koepel is bij het bouwen van de nieuwe kerk en pastorie verdwenen.

Petrus, (vulgo Pieter), Pijpers, geboren te Amersfoort 12-13 December 1748, werd tabaksverkooper te Amsterdam, in de Warmoesstraat, waar Joseph IIe uitging, en is gestorven op Puntenburgh, bij Amersfoort, op 19 juni 1805; hij werd op 25 juni daar aan volgende te Amersfoort begraven, doch een weinig later is het lijk naar (Nv) Leusden overgebracht, en in het koor der kerk bijgezet. Hij was de schrijver van „Clio op Puntenburgh; Landgedicht."

